

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗ

Γ'
ΙΝΕ όποσδήποτε άναμφίβολο,
ότι ό Μωάμεθ θά ελγε άκούσει
πολλά για την παλιά δόξα τών
'Αθηνών από μορφωμένους Τουρ-
κούς, ίσως δέ και από Ξένους.

Καί ήταν φυσικό νά θέλη νά ίδη
τήν περιήρημη αυτή πόλι, πού,
έπί τέλους, ελγε γίνει δική του.
'Ηλθε λοιπόν στην 'Αθήνα
διά Μεγάλων μέ χιλίους καθολι-
κούς και λαμπρή άκολουθία
άπό αυλικούς κ' άξιωματικούς.
Κι ό καταστροφεύς τής Βυζαν-
τινής αυτοκρατορίας, ό άνθρω-
πικός όργανός της, ό άνθρω-
πικός όργανός της, ό άνθρω-
πικός όργανός της...

πας πού ελγε άκόμα βοαιμένα τά χέρια του άπό έλληνικό αίμα στην
Πελοπόννησο, μπήκε μέ πομπή στην πόλι τής 'Αθηνάς την τελευ-
ταία βδομάδα του Αιγούστου, όπως προκύπτει άπό τόν Κριτόβουλο,
ό όποιος γράφει σχετικώς : «Φθινοπώρου άρχομένου,
τό γάρ θέρους ήδη τετελεύτηκω.

"Όταν έφτασε στας 'Αθήνας, ό άγιος αυτός κατακτητής, ένυ-
μιούθηρε άπό τό σεβασμό έκείνο,
πού μόνη ή άθάνατη τέχνη μπο-
ρεί νά έπαβάλλη. Κι' όπως ό 'Όρ-
φεύς, κατά τή Μυθολογία, κα-
τόρθωσε νά δαμάσει μέ τή λύ-
ρα του τά θηρία, έτσι και ή 'Α-
θήνα εδάμασε τόν βάρβαρο κα-
τακτητή μέ τό μεγαλειώ τής
τέχνης τής και τήν λαμπρότητα
τής ιστορίας τής, πού έπί αιώ-
νες αιώνων τήν δόξασαν στόν
κόσμο όλόκληρο.

Κατά τόν Κριτόβουλο, ό Μαά-
μεθ θέλησε νά δη άμέσως όλα
τά άξιοθέατα τών 'Αθηνών, έ-
πειδή ελγε άκούσει πολλά καλά
για τή σοφία τών άρχαίων και
για τά μεγάλα έργα τών. "Η-
θέλε επίσης νά μάθει ετά κα-
τά τήν πόλιν, τήν
φύσιν τής χώρας,
τά κατά τήν θάλασ-
σαν και τούς λιμέ-
νας άύτής.

'Υπάρχει μιá παράδοσι, κα-
τά τήν όποιάν ό ήγούμενος τής
Καυσαριανής βγήκε σέ προούταν-
τησι πού Σουλτάνου και τού πα-
ρόδακε τά κλειδιά τής πόλεως.
Γιά νά τόν ευχαριστήση δέ ό
Σουλτάνος, διάταξε όπως τό πε-
ρίφημο τότε μοναστήρι τής Καυ-
σαριανής, τό όποιον και επί τής
κυβερνήσεως τών Φράγκων ελγε
μείνει άφορολόγητο, πληρώνει
μονάχα ένα τσεκίνο στόν Τουρ-
κο διοικητή τών 'Αθηνών.

Τέσσερες ημέρες γνθίζε ό
Σουλτάνος, έπισκεπτόμενος και
θαυμάζων τά μνημεία τής πόλεως και τό λιμάνι του Πειραιώς. Μέ
περηφάνεια ό 'Αθηναίος ιστοριογράφος Χαλκοκονδύλης γράφει για
τόν θαυμασμό πού προκαλούσαν στόν Κατακτητή τά άρχαία μνημεία.

Έκείνο όμως, τό όποιο περισσότερο άπό κάθε άλλο, έκαιε έντί-
πασι στό Μωάμεθ και τράβηξε τήν προσοχή του, ήταν ή 'Ακρόπο-
λις. 'Ως σοφός τε και φιλέλληνα και μέγας
βασιλεύς, τά άρχαία και άρτια στοχαζό-
μενός τε και τεκμαιρόμενος, όπως γράφει και
ό σύγχρονος ανθολόγος του Σουλτάνου ιστορικός, 'Ελλην διστυ-
χώς, Κριτόβουλος. Κι' ό Χαλκοκονδύλης όμως τονίζει, ότι Ξαφνά-

Από θά είνε μιá απόδειξις πώς μ' άγάπησε κι' εσύ...
'Εκείνη τότε φόρεσε τό καπέλλο τής και τά γάντια τής, ενώ τά
δάκρυα κυλούσαν άργά στό πρόσωπό τής. 'Επειτα, άθρόυθα, χωρίς
νά καταλαβαίνει τί κάνει, έφυγε, σκιδόντας τό κεφάλι.

Κι' ό Φρέντ ντέ Γάιθρ πέθανε μόνος, όλομόναχος, ύστερ' άπό
μισή ώρα.

ΚΛΩΝΤ ΦΑΡΡΕΡ

στηκε ό Σουλτάνος άπό τήν άμορφιά ενός τέτοιου κευμηλιού πού ά-
πόητρε και ένθουσιασμένος φώναξε μπροστά στόν Παρθενώνα :
— Πόση δή χάρις όφείλεται έν τή ήμετέρα νόμο 'Ομάρη του
Τουραζάνου !..

Κι' έτσι κοί δουλωθέντες "Ελληνες έσώθη-
σαν και πάλιν, χάρις στούς προγόνους
των, όπως όραία γράφει ό ιστορικός τής μεσαιωνικής 'Ελλάδος
Ούίλλιαμ Μίλλερ.

Γιατί ό Μωάμεθ φέρθηκε πράγματι πολύ καλά στούς 'Αθηναίους.
'Επεκρίρωσε τά προνόμια πού τούς ελγε παραχωρήσει ό 'Ομάρ όταν
κυριέρε τήν πόλι, τούς έπέτρεψε νά έχουν δικό τους τοπικό συμβού-
λιο άπ' τούς προστούς τής πόλεως και πολλοί απαλλάχτηκαν άπ' τό
χαράτσι.

Τί άπέγινε κατόπιν ή έκκλησία τής Παναγίας τής 'Αθηνιώτι-
σας, όπως έλέγαστο τήν εποχή εκείνη ό Παρθενών, πού ελγε μετα-
βληθεί σέ χριστιανική έκκλησία και κατείχετο άπ' τούς καθολικούς
κληρικούς ; 'Εδώ τό πράγμα σκοτίζεται κάπως. Δυό συγγραφείς,
λίγο μεταγενέστεροι τής άλώσεως, γράφουν ότι ό Παρθενών ήταν
άκόμα τήν εποχή τούς έκκλησία. 'Αλλά άργότερα τόν συναντάμε
τζαμί τουρκικό.

Τουρκος άγός τών 'Αθηνών επί τουρκοκρατίας

(Είκων του κόμητος Λέοντος ντέ Λαμπρόντε
άπό τό ταξίδι του στην 'Ανατολή).

ητιού. Οι όρθόδοξοι τότε μεταχειρίστηκαν για Καθολικό, δηλαδή
για Μητρόπολι, τήν έκκλησία του 'Αγίου Παντελεήμονος, πού ήταν
στή σημερινή πλατεία του Δημοκρατηρίου.

Φεύγοντας άπ' τās 'Αθήνας ό Σουλτάνος Μωάμεθ Β', πήρε μα-
ζύ του —ίσως για ένθύμια— άριστές νέες γυναίκες και παιδιά για
τό χαρέμι του.

'Απ' τήν 'Αθήνα πήγε ό Κατακτητής στη Θήβα, όπου έμεινε, ύ-
ποτελής φόρου στην Τουρκία, ό πρώην Δουξ τών 'Αθηνών Φράγκος
'Ατσαγιώλης, κι' άπό κει έμύνησε στό Βενετό διοικητή τής Εββοίας.
ότι θά πήγαινε νά έπισκεφθή τό νησί του.

Τρόμος ένκυριέρισε τότε τούς κατοίκους και τό διοικητή, γιατί έ-
νόμιαν, ότι ό Μωάμεθ θά πήγαινε στην Εββοία —πράγμα πού έγι-
νε κάπως άργότερα.

'Αλλά ό Σουλτάνος δέν έμεινε παρά μιá ήμερα μόνο στη Θήβα.
Περνώνας άπ' τή Καλιδα, έθαύμασε τό φαινόμενο του πορθμού
του Εύριτου κι' έπειτα έφυγε για τή Μακεδονία. Κ. Κ.